zie statuten art 2 blz 12

DE ALGEMEENE STAATSPARTIJ

Ontwikkeling, Beginselen, Statuten en Huishoudelijk Reglement.

UITGAVE VAN DE N.V. DE STAATSBURGER, UTRECHT, KR. N. GRACHT 21

ADRESSEN.

Voorzitter Hoofdbestuur tevens centraal adres:
H. EGBERINK, Singel 262, Amsterdam.

1e Secretaris Hoofdbestuur; tevens secretariaat redactiecommissie:
Dr. ZENO KAMERLING, Weesperzijde 12, Watergraafsmeer.

1e Penningmeester Hoofdbestuur:
Cd SIMON, Santpoorterstraat 20, Haarlem.

Secretaris Afdeeling Amsterdam:
J. VAN GILSE, Vossiusstraat 40, Amsterdam.

Secretaris Afdeeling Haarlem:
J. H. F. GOSLER, Duvenvoordestraat 28, Haarlem.

Secretaris Afdeeling Rotterdam:
A. W. M. MAAS, Strooveer 12b, Rotterdam.

Voorloopig secretariaat Afdeeling den Haag:
J. H. EVELEIN, Marconistraat 18 den Haag.

Voorloopig secretariaat Afdeeling Laren en Blaricum:
. . . . . .

Voorloopig secretariaat Afdeeling Utrecht:
G. J. v. KOOTEN, Kromme Nieuwe Gracht 21 Utrecht.

DE ALGEMEENE STAATSPARTIJ

van October 1913 tot October 1917.

De *Algemeene Staatspartij ter behartiging van de belangen van het Nederlandsche Volk* werd opgericht in October 1913.

De felle verkiezingscampagne van dat jaar was toen kort geleden met een nederlaag der rechtsche partijen geëindigd, maar alles wees er op dat het resultaat van deze verkiezingsstrijd, de verandering van de meerderheid in de Tweede Kamer en de verandering van het Ministerie in den grond der zaak niet veel anders zouden beteekenen dan een verandering van décor op het politiek schouwtooneel, dat dezelfde partijen, meerendeels door dezelfde personen vertegenwoordigd, op dezelfde wijze als van ouds, over dezelfde onderwerpen zouden blijven doorbabbelen.

De oprichting van de Algemeene Staatspartij ontsproot eenerzijds uit het besef dat de volksvertegenwoordigers zich hooger idealen voor oogen dienden te stellen dan het doel om politieke winst te behalen voor de eigen partij, anderzijds uit de overtuiging dat bij het tegenwoordige systeem van partijverdeeling en partijstrijd de behartiging van de economische belangen van het Nederlandsche Volk op een schromelijke wijze werd verwaarloosd. Het waren geen politici die de Algemeene Staatspartij oprichtten, het waren mannen die beu waren van gepolitiek, die verlangden naar een maatschappij van minder enge, bekrompen partijzucht.

Eerst in Maart 1915 trad de nieuwe „partij" in het openbaar op met de uitgave van een orgaan, De Staatsburger, een blad dat op zijn programma slechts heeft de behartiging van de belangen van het Nederlandsche volk.

In Juli 1915 werden in een paar Amsterdamsche districten candidaten voor den gemeenteraad gesteld en werd in verband hiermede het standpunt van de Algemeene Staatspartij in een openbare vergadering uiteengezet.

In December van hetzelfde jaar werd door het Hoofdbestuur bij de staking van de Ataxchauffeurs bemiddeling aangeboden en van weerskanten aanvaard.

In Januari 1916 werden in een lezing te Haarlem de beginselen der Algemeene Staatspartij ontwikkeid en werd er aldaar een plaatselijke afdeeling gesticht.

De Staatsburger protesteerde omstreeks dien tijd krachtig tegen de wijze waarop de Regeering de drukpersvrijheid aanrandde door de gevangenneming van Schröder.

In Maart van dit jaar werd de afdeeling Amsterdam als zelfstandige afdeeling geconstitueerd, en zoodoende een nieuwe stap gedaan in de richting van een, met het oog op lateren groei van de „partij" noodige decentralisatie.

In Mei en Juni 1916 werd door het Hoofdbestuur bij den Minister van Landbouw en bij de Volksvertegenwoordiging aangedrongen op onteigening van de levensmiddelen, ten einde prijsopdrijving te voorkomen.

In Augustus werd aan den minister het verzoek gericht om den uitvoer van levensmiddelen tijdelijk stop te zetten, totdat een afdoende regeling voor de levensmiddelenvoorziening in het binnenland zoude zijn getroffen.

In de Staatsburger van 1 October werd, naar aanleiding van het programma van de Vereeniging van Ouders en Gezinshoofden gewezen op het in menig opzicht met dat der A.S.P. overeenkomende streven en werd de wenschelijkheid van samenwerking of fusie bepleit.

In het nummer van 15 October werd met nadruk gewezen op het verkeerde systeem dat de inkoop en verzending van graan voor de Nederlandsche regeering in handen is van denzelfden persoon die in dezen de regeering van advies dient.

In December van hetzelfde jaar werden in openbare vergaderingen te Amsterdam „Onze politiek van den komenden tijd" en de „Grondwetsherziening" behandeld.

In Februari 1917 werd bij de gemeenteraadsverkiezing in Watergraafsmeer door de A. S. P. steun verleend aan den sociaal democraat Content, die schriftelijk verklaard had het programma van de Algemeene Staatspartij ten volle te onderschrijven.

In Maart van dit jaar werd de beginselverklaring herzien en daarin ook het nationale standpunt, wat betreft de wenschelijkheid van regeling der troonopvolging en van handhaving onzer economische zelfstandigheid, nadrukkelijk tot uiting gebracht.

In Mei werd op een openbare vergadering te Amsterdam de levensmiddelenpolitiek aan een kritische beschouwing onderworpen.

Bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer in Juni 1917

kwam de A. S. P. in enkele Amsterdamsche districten en in Haarlem met eigen candidaten voor den dag en steunde verder in menig opzicht de door de A. T. A. G. gestelde candidaten, o.a. doordat de pas opgerichte afdeeling Rotterdam van de A.S.P. een vergadering belegde, om aan de A.T.A.G. candidaten aldaar gelegenheid te geven hun standpunt uiteen te zetten. In verband met de candidaatstellingen voor de A. S. P. vonden enkele groote openbare vergaderingen en tal van kleine districtsvergaderingen plaats. Van al de tegenover het „laat zitten wat zit" gestelde protestcandidaten was de candidaat der A. S. P. in Amsterdam II de eenigste die in herstemming kwam. Uitdrukkelijk werd in Juni 1917 telkens betoogd dat de candidaatstellingen van de A. S. P. het karakter hadden van een drieledig protest en wel tegen de aanhangige grondwetsherziening, tegen de ontaarding onzer partijpolitiek in het algemeen en tegen de wijze waarop door de regeering in de oorlogsjaren de belangen van het Nederlandsche volk, vooral wat de levensmiddelenvoorziening betreft, werden verwaarloosd.

In Juli verscheen in de Staatsburger een paar opstellen over het plan Ulehake tot droogmaking van de Zuiderzee.

In deze maand werd ook aan H. M. de Koningin een request gericht waarbij Haar dringend in overweging werd gegeven aan het vraagstuk der levensmiddelenvoorziening van het Nederlandsche volk haar volle aandacht te willen wijden.

In de Staatsburger van 1 Augustus werd gewezen op het zeer bedenkelijke transport van zand en kiezel voor de Duitsche loopgraven via de Nederlandsche waterwegen.

In het nummer van 1 September werd een zeer uitvoerig request aan H. M. de Koningin opgenomen waarin aan eenige concrete voorbeelden het beleid van Minister Posthuma werd getoetst en aan H. M. werd verzocht dezen Minister te vervangen door een persoonlijkheid waarin het Nederlandsche volk vertrouwen stellen kan.

In October werd een onderafdeeling voor vrouwen van de afdeeling Amsterdam opgericht, werd de afdeeling den Haag geconstitueerd en besloot de Vrijzinnige Kiesvereeniging te Laren (N.H.) zich en bloc aan te sluiten bij de A. S. P.

In deze maand werd ook aan den Minister van Justitie een request gericht met het verzoek om maatregelen te nemen tegen de ronselarij van Nederlandsche werklieden voor Duitsche oorlogsbedrijven.

In de Staatsburger van 15 October werd de aandacht ge-

vestigd op enkele leemten in de Huurcommissiewet.

In de eerste dagen van November 1917 werd op een openbare vergadering in Amsterdam scherp geprotesteerd tegen de levensmiddelen- en de neutraliteitspolitiek der regeering.

Op het tijdstip dat dit overzicht geschreven wordt (6 November 1917) laat het zich aanzien dat de A.S.P. een tijdvak van snellen groei en groote activiteit tegemoet gaat. Binnen enkele weken zal de Huurcommissiewet in een openbare vergadering worden behandeld, zal de afdeeling Utrecht worden opgericht, zullen propagandavoordrachten in Venlo en Roermond worden gehouden, zullen in de afdeeling Haarlem van de Vereeniging voor Vrouwen Kiesrecht de beginselen van de A. S. P. worden uiteengezet.

Onze opvatting dat er front moet worden gemaakt tegen de rampzalige ontaarding van ons parlement, tegen de heillooze separatistische partijpolitiek, heeft wortel geslagen en verbreidt zich meer en meer. De organisatie die zich uit de A. T. A. G. tracht te ontwikkelen heeft dit grondbeginsel van ons overgenomen, de nieuw opgerichte Economische Bond heeft het op ongeveer overeenkomstige wijze als in onze beginselverklaring geformuleerd.

Ook in een ander opzicht is door de A. S. P. een nieuw principe van zeer verre strekking in onze binnenlandsche politiek ingevoerd, het beginsel van de handhaving van onze zelfstandigheid, ook op economisch gebied. Hier sluiten onze opvattingen zich onmiddelijk aan bij die van den Bond van Neutrale Landen en waarschijnlijk zal ook hier de nieuwe Economische Bond aan onze zijde staan.

Hoe het zal gaan in den verkiezingsstrijd van 1918, of er dan gestreden zal worden van onze zijde onder verschillende vaandels of onder één, of het gelukken zal een fusie of coalitie tot stand te brengen tusschen de verschillende groepen die in hoofdzaken hetzelfde willen, de tijd zal het moeten leeren en feitelijk is dit ook een kwestie van zeer ondergeschikt belang.

De A. S. P. is geen partij zooals men dat woord gewoonlijk opvat, de naam bevat in zich een contradictie, *Algemeen* en *Partij* sluiten elkander feitelijk uit. Wanneer wij niet tot naamwijziging overgaan is het alleen omdat de A. S. P. onder haar tegenwoordige naam reeds bekendheid heeft verkregen en haar beginselen met succes heeft gepropageerd.

Om die beginselen is het ons te doen, niet om winste voor onze „partij."

Het doel is om te komen tot een nationale volkvertegenwoordiging, die de werkelijke belangen van het Nederlandsche volk behartigt, die doordrongen is van het ware democratische beginsel dat de leden van het parlement niet kliekjes, groepen, secten of partijen maar dat zij ieder afzonderlijk het geheele Nederlandsche volk moeten vertegenwoordigen.

BEGINSELVERKLARING DER ALGEMEENE STAATSPARTIJ.

aldus vastgesteld in de Algemeene Vergadering van 6 Juni 1917.

A. De A.S.P. stelt op den voorgrond de behartiging van de algemeene belangen van geestelijken en stoffelijken aard van het Nederlandsche Volk, in tegenstelling met de behartiging der bijzondere belangen van personen en partijen.

a. De A. S. P. acht den tegenwoordigen gang van zaken met betrekking tot het Staatsbestuur in het algemeen zeer onbevredigend, wat aangaat de werkelijk praktische behartiging van de algemeene belangen van ons volk.
De A.S.P. wijt dit aan het heerschend stelsel van eenzijdige partij-regeering, van de staatkundige groepeering naar de godsdienstige richtingen en maatschappelijke klassen, die er toe leidt dat niet zaakkundigheid en geschiktheid voor het ambt den doorslag geven bij de aanwijzing der bewindslieden, doch overwegingen van partijbelang, en dat onder die omstandigheden niet de algemeene belangen, doch de partijbelangen in de eerste plaats behartiging moeten vinden bij de bewindslieden.
De A. S. P. is van oordeel, dat om tot de doeltreffende behartiging van de algemeene belangen te geraken, die belangen zelf, en niet andere over-

wegingen bij de bewindslieden op den voorgrond moeten staan, en dat deze gekozen moeten worden op grond van hun zaakkundigheid en geschiktheid voor het ambt en van hunne belangeloosheid en verplichtingloosheid.

B. De A. S. P. is van oordeel dat de algemeene welvaart in de allereerste plaats de bijzondere zorg van het Staatsbestuur eischt, omdat de welvaartstoestand van de groote massa van het volk zeer onbevredigend is.

b. De A.S.P. acht een beter in elkander grijpen van de verschillende met productie, transport en distributie in verband staande bedrijven, zoowel onderling als wederkeerig, de allereerste voorwaarde om te kunnen geraken tot verhooging van de algemeene welvaart.
Een te ver gedreven aan den Staat brengen van de productiemiddelen acht de A.S.P. minder gewenscht, omdat dit verslappend op de productie zou kunnen werken.
De A. S. P. wenscht productie, transport en distributie te zien geregeld met behulp van het particulier kapitaal onder het organiseerend, leidend, steunend en controleerend optreden van den Staat.

C. De A.S.P. wenscht handhaving van den onafhankelijken Nederlandschen Staat in de lijn, die door onze geschiedenis, onze nationale traditie en ons volkskarakter wordt aangegeven.

c. De A. S. P. acht het urgent dat ten spoedigste de artikelen over de troonopvolging gewijzigd worden in dier voege dat het zelfbestemmingsrecht van het Nederlandsche Volk bij uitsterven van het regeerend vorstenhuis uitdrukkelijk worde vastgelegd.

De A.S.P. acht het zeer gewenscht, dat behalve handhaving der politieke onafhankelijkheid, ook maatregelen worden genomen, om onze zelfstandigheid op economisch gebied te handhaven en te bevorderen.

D. De A.S.P. bewust van de hooge beteekenis van het gees-

telijk leven en het streven naar zedelijke idealen, verlangt hiervan de bevordering door de actieve zorg en den steun vanwege het Staatsbestuur.

d. Teneinde de geestelijke belangen ten volle tot hun recht te laten komen, verdient de oprichting van een afzonderlijk Ministerie van Onderwijs, Eeredienst en Schoone Kunsten ernstige overweging.

E. De A.S.P. wenscht dat de regeering berust op den volkswil en dat het Staatshoofd de verantwoordelijke Ministers kiest in overeenstemming met dien wil.

Als nadere formuleering van hare meest actueele eischen stelt de A.S.P. voorop:

erkennende, dat er geen ander middel is om den wil des volks tot machthebbende uitdrukking te brengen als het Parlement, wenscht de A.S.P. medebestuur van het volk op den grondslag van het algemeen kiesrecht, zoowel voor vrouwen als voor mannen, stemplicht en algemeene **verkies- en benoembaarheid;**

erkennende, dat de volksvertegenwoordiging gekozen is om speciaal besluiten te nemen betreffende de algemeene belangen des lands, d. i. in het bijzonder handhaving en verhooging van de algemeene welvaart, stelt de A. S. P. op den voorgrond, dat zij daaraan in hoofdzaak hare aandacht wijdt;

erkennende, dat de Staat instrument moet zijn voor alle verschillende richtingen naar het stelsel van gelijkrechtigheid, wenscht de A. S. P. toch, dat wat betreft het huishouden van den Staat er eenheid van doel en vastheid van richting behoort te wezen;

erkennende de wenschelijkheid, om den ouden dag van den Nederlandschen staatsburger te verzekeren, acht de A.S.P. een practisch stelsel van Staatspensionneering urgent;

erkennende, dat godsdienstige, sociologische en ethische richtingen gelijkelijk recht hebben op erkenning, wenscht de A. S. P. dat in de inrichting van het Staatsbestuur waarborgen moeten worden gevonden, dat de behartiging der algemeene belangen niet gehinderd worde door mogelijken dwang der tot politieke macht geworden par-

ticuliere inzichten; daarom wenscht de A. S. P., dat constitutioneele economische organisatie worde ingevoerd door instelling van gewestelijke Raden voor Handel, Nijverheid, Landbouw, Transport en Arbeid;

erkennende de groote beteekenis van de agrarische kwestie voor het algemeen belang, acht de A. S. P. het gewenscht, dat de verhouding van den landbouwer tegenover den door hem gebruikten grond bij een speciale agrarische wet worde geregeld;

erkennende, dat het gewenscht is om de verplichtingloosheid en de onafhankelijkheid der Ministers grooter en de contrôle van het parlement meer effectief te maken, worde bepaald, dat, hoewel de Ministers vrij moeten worden gelaten in de keuze hunner directe raadslieden, de laatsten geen kamerlid kunnen zijn en in geen enkele vorm door een verantwoordelijke positie of lidmaatschap eener regeerings-commissie deel mogen hebben aan het Staatsbestuur;

erkennende de wenschelijkheid dat naast de Tweede Kamer een Eerste Kamer besta, wenscht de A.S.P. dat de verkiezing van deze Eerste Kamer geschiedde op de tot dusver bestaande wijze, met dien verstande evenwel, dat de Provinciale Staten gekozen worden op den grondslag van het algemeen kiesrecht, zooals hiervoor omschreven en met inachtneming van de hierna te behandelen vertegenwoordiging der Koloniën.

De A.S.P. wenscht dat door wetgeving het Staatsbestuur aan de particuliere inrichtingen voor Handel, Nijverheid, Landbouw, Transport en Arbeid eischen stelt betreffende soliditeit.

De A. S. P. wenscht ter bescherming der economisch zwakkeren de overeenstemming tusschen werkgevers en werknemers onder contrôle van de wet te plaatsen.

De A. S. P. wenscht betere regeling van de verhouding tusschen Staat, Provincie, Gemeente, Waterschappen, Dijkbeheer, zoowel met het oog op de finantiëele verhouding, als met het oog op de verbetering van verkeerswegen te water en te land, van de waterloozing en de electrificatie.

De A. S. P. wenscht van de Regeering doelmatige behartiging van den buitenlandschen handel, in hoofdzaak door reorganisatie van het Consulaatswezen en herziening van het instituut der Kamers van Koophandel in het Buitenland.

De A. S. P. wenscht dat door de overheid deugdelijk on-

derwijs worde verstrekt overal waar daaraan behoefte bestaat, Staatstoezicht waarborgende, dat het onderwijs van particuliere zijde gegeven deugdelijk zij; bevordering van vak- en ambachtsonderwijs.

De A. S. P. wenscht dat er, zoowel bij het openbare als bijzondere onderwijs op worde toegezien, alle aanstoot aan andersdenkenden te vermijden en is van oordeel, dat in deze richting door verbetering van de positie der onderwijzers en door een opleiding van deze op breedere basis de heerschende misstanden zullen worden opgeheven;

De A. S. P. wenscht invoering van een billijk en eenvoudig belastingstelsel, waaronder eene algemeene rijksinkomstenbelasting en eene belasting op goederen in de doode hand. Een grondige herziening der belastingen op de directe levensmiddelen acht de A. S. P. dringend noodig.

De A. S. P. wenscht snelle en goedkoope rechtspraak, waaronder begrepen politie-rechtbanken ter berechting van kleine overtredingen en instelling van een rijkspolitie voor het geheele land.

De A. S. P. wenscht bevordering van de geestelijke en stoffelijke ontwikkeling der koloniale bevolking en vertegenwoordiging der Koloniën in het Parlement n.l. voorloopig uitsluitend middels de Eerste Kamer.

De A. S. P. wenscht bevordering van de goede verstandhouding tusschen de volkeren door:

1. Opneming in de werkroosters der inrichtingen voor onderwijs van vakken welke de waardeering van andere volkeren beoogen op grond hunner economische en ethische ontwikkeling.

2. Bevordering van het internationale scheidsgerecht.

3. Onderwerping van alle, ook van politieke, tractaten aan het oordeel van het Parlement.

4. Wijziging der artikelen 57, 58 en 59 der Grondwet, opdat met het Staatshoofd de volksvertegenwoordiging beslisse over oorlog en vrede.

5. Oprichting van een volksleger.